

Sygn. akt III AUa 1522/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dariusz Płaczek (spr.)
Sędziowie:	SSA Grażyna Wiśniewska SSO del. Krzysztof Hejosz
Protokolant:	st. sekr. sądowy Mariola Pater

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2016 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **A. B.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji wnioskodawczynie A. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie Wydziału VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 18 sierpnia 2015 r. sygn. akt VII U 3053/13

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 1522/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 sierpnia 2015 r. (sygn. akt VII U 3053/13) Sąd Okręgowy w Krakowie, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie A. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 6 września 2013 r., którą odmówiono wnioskodawczynie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd pierwszej instancji jako bezsporną uznał okoliczność, iż wnioskodawczynie, urodzona (...), wykonywała pracę sprzątającą, ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zatrudnienia podlegała do dnia 8 sierpnia 2005 r., zaś łącznie udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe wynoszą 24 lata i 5 miesięcy. Rentę z tytułu niezdolności do pracy pobierała od 9 sierpnia 2005 r. do 30 września 2007 r. i od 26 października 2007 r. do 28 sierpnia 2010 r., przy czym renta za okres od 26 października 2007 r. do dnia 28 sierpnia 2010 r. została przyznana wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie VII Wydział Ubezpieczeń Społecznych z dnia 16 lipca 2010 r. (sygn. akt VII U 2341/08). Wyrokiem z dnia 20 września 2012 r. Sąd Okręgowy w Krakowie, VII Wydział Ubezpieczeń Społecznych w sprawie o sygn. akt VII

U 16/11 oddalił odwołanie wnioskodawczyni od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 24 listopada 2010 r., odmawiającej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W dniu 28 maja 2013 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił apelację wnioskodawczyni od tego wyroku.

Na podstawie opinii biegłych sądowych specjalistów z zakresu chorób wewnętrznych i kardiologii oraz ortopedii, którzy rozpoznali u opiniowanej cukrzycę typu 2 z otyłością, nadciśnienie tętnicze, astmę oskrzelową, dyskopatię na poziomie C4/C5/C6/C7 ze zmianami zwyrodnieniowymi oraz przebyty krwotok podpajęczynówkowy, Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawczyni jest osobą częściowo niezdolną do pracy od kwietnia 2013 r. Biegli podnieśli bowiem, że opiniowana przebyła krwotok podpajęczynówkowy, tętniak tętnicy łączącej przedniej został zaklipsowany, cukrzyca jest leczona insuliną, zaś nadciśnienie tętnicze występuje bez objawów niewydolności serca, a astma bez objawów niewydolności wentylacyjnej. Z uwagi na schorzenia narządu ruchu może wykonywać pracę siedząco-chodzącą, bez dźwigania ciężarów i utrzymywania długotrwałej pozycji w przodopochyleniu. Wszystko to sprawia, że jest częściowo niezdolna do pracy zarobkowej, okresowo od kwietnia 2013 r., kiedy to stwierdzono występowanie istotnych powikłań w przebiegu cukrzycy.

Sąd pierwszej instancji podzielił przedstawione powyżej opinie biegłych, do których żadna ze stron postępowania nie złożyła zarzutów w określonym terminie i w związku z tym uznał, że odwołanie jest bezzasadne i podlega oddaleniu. Przytaczając treść art. 57, art. 58 ust. 1, 2 i 4, art. 12 oraz art. 61 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że wnioskodawczyni nie spełnia warunków niezbędnych do nabycia, czy też przywrócenia świadczenia rentowego. Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że skarżąca jest częściowo niezdolna do pracy od kwietnia 2013 r., a zatem niezdolność ta powstała później niż 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia, co miało miejsce w dniu 8 sierpnia 2005 r., a także później niż 18 miesięcy od ustania prawa do renty, którą pobierała do 28 sierpnia 2010 r. W odniesieniu do daty ustania prawa do renty Sąd Okręgowy wyjaśnił, że w razie decyzji odmawiającej przyznania renty na dalszy okres, bez znaczenia jest, czy ubezpieczony nie zaskarżył tej decyzji, czy też wniosł odwołanie do sądu, które zostanie oddalone prawomocnym wyrokiem. W tym zakresie należy zauważyć, że wyrok wydany w dniu 24 listopada 2012 r., w sprawie o sygn. akt VII U 16/11 (oddalający odwołanie), który uprawomocnił się w związku z oddaleniem apelacji, wiąże Sąd orzekający w niniejszej sprawie co do ustaleń dotyczących nie występowania niezdolności do pracy wnioskodawczyni po dniu 28 sierpnia 2010 r., do którego to dnia miała ona przyznane prawo do renty.

Z powyższych względów Sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie jako niezasadne, orzekając na zasadzie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Apelację od tego wyroku złożyła wnioskodawczyni. Zaskarżając orzeczenie Sądu Okręgowego w całości zarzuciła:

I. naruszenie przepisów postępowania, które miały wpływ na wynik sprawy, a to:

- art. 233 § 1 i 2 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanej wybiórczo, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, polegającym na pełnym pominięciu dla oceny stopnia niezdolności do pracy faktu posiadania przez nią licznych schorzeń i w konsekwencji błędne przyjęcie, że nie zachodzą prawne podstawy do uznania, iż jest ona niezdolna do wykonywania pracy;
- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez pełne pominięcie przez Sąd pierwszej instancji dowodów z opinii biegłych sądowych wskazujących, iż w okresie złożenia wniosku do ZUS o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy była osobą częściowo niezdolną do pracy, w szczególności biegłego sądowego z zakresu ortopedii i traumatologii stwierdzającego, że stopień jej niezdolności do pracy ma charakter trwały;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 57 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 w zw. z art. 58 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie do stanu faktycznego sprawy i przyjęcie, iż wnioskodawczyni nie udowodniła posiadania okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co

najmniej 25 lat i całkowite pominięcie faktu posiadania przez nią wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co najmniej 5 lat przypadającego w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed złożeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy;

- art. 61 ww. ustawy poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie do stanu faktycznego sprawy i pominięcie faktu, iż postępowanie w sprawie o przyznanie prawa do renty toczące się wskutek wydania przez ZUS decyzji odmownej z listopada 2010 r. zostało prawomocnie zakończone dopiero w dniu 28 maja 2013 r., po przeszło 30 miesiącach, co skutkowało złożeniem wniosku o rentę w dniu 3 lipca 2013 r.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty apelująca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego z uwagi na nierozpoznanie przez Sąd istoty sprawy, ewentualnie zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez przyznanie wnioskodawczyni renty z tytułu niezdolności do pracy oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącej kosztów procesu za obie instancje. Na uzasadnienie zarzutu naruszenia prawa procesowego apelująca podała, że ze względu na nieuregulowane ciśnienie tętnicze, hipercholesterolemię oraz cukrzycę istnieje zwiększone ryzyko wystąpienia kolejnego krwotoku mózgowego, co z połączeniu z obecnymi schorzeniami może doprowadzić do udaru mózgu. Ponadto schorzenia, które były podstawą przyznania świadczenia rentowego trwają do dnia dzisiejszego i mają charakter długotrwały. Sąd pominął również opinię biegłego sądowego z zakresu ortopedii i traumatologii, wskazującego, że schorzenia wnioskodawczyni mają charakter trwałe. Co się natomiast tyczy zarzutu naruszenia prawa materialnego skarżąca podniosła, że wskutek wydania przez organ rentowy decyzji odmownej w listopadzie 2010 r., złożyła od niej odwołanie i dopiero po przeszło 2 i pół roku, tj. 28 maja 2013 r. wydano prawomocny wyrok w tej sprawie. Z treści art. 61 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że ważne jest, aby ponowna niezdolność do pracy powstała w ciągu 18 miesięcy od dnia ustania prawa do renty, a zatem biorąc pod uwagę fakt, iż toczyło się postępowanie w przedmiocie uprawnienia do świadczenia rentowego, termin ten winien zostać zawieszony do czasu rozstrzygnięcia przez sąd tejże sprawy. Gdyby bowiem wnioskodawczyni, pomimo toczącego się postępowania sądowego, sporządziła nowy wniosek o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, to wniosek ten podlegałby odrzuceniu, ponieważ toczyła się sprawa o to samo roszczenie (prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy) pomiędzy tymi samymi stronami.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje.

Apelacja jest bezzasadna.

Wnioskodawczyni w rozpoznawanej sprawie ubiega się o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, co spotkało się z wydaniem przez organ rentowy odmownej decyzji z dnia 6 września 2013 r., która zapadła przy uwzględnieniu orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 16 sierpnia 2013 r., w którym stwierdzono, iż opiniowana jest osobą częściowo niezdolną do pracy, okresowo do 31 maja 2014 r., przy czym niezdolność ta powstała 3 kwietnia 2013 r. Podkreślić na wstępie należy, iż skarżąca nie wniosła sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS do komisji lekarskiej ZUS, pomimo otrzymania stosownego pouczenia w tej materii, co w sposób zasadniczy powinno wpłynąć na zakres postępowanie dowodowego przed Sądem pierwszej instancji. W tym kontekście trzeba bowiem zauważyć, że z uwagi na niewniesienie sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS ustalona w tymże orzeczeniu data powstania u wnioskodawczyni niezdolności do pracy (3 kwietnia 2013 r.) była wiążąca dla sądu rozpoznającego odwołanie od zaskarżonej w niniejszej sprawie decyzji organu rentowego. W judykaturze jednolicie przyjmuje się, że jeśli osoba, wobec której wydano orzeczenie lekarskie, nie wnosi sprzeciwu, mimo że data powstania niezdolności nie odpowiada rzeczywistej dacie jej powstania, to nie sposób przyjąć, że dopuszczalne jest jej kwestionowanie dopiero w późniejszym postępowaniu odwoławczym przed sądem (tak między innymi Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 maja 2010 r., I UK 23/10, LEX nr 604207; w wyroku z dnia 25 września 2014 r., I UK 40/14, LEX nr 1545096 oraz w uchwale z dnia 15 marca 2006 r., II UZP 17/05, OSNP 2006/15-16/245). Niewniesienie sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika oznacza bowiem, iż ubezpieczony zgadza się, że wszystkie stwierdzenia w nim zawarte (w tym data powstania niezdolności do pracy) są prawdziwe, a tym samym proces ustalania okoliczności faktycznych, mających znaczenie dla nabycia prawa do świadczenia zostaje zakończony.

W świetle regulacji art. 477⁹ § 3¹ k.p.c. sąd odrzuca odwołanie, w którym ubezpieczony podnosi wyłącznie zarzuty przeciwko orzeczeniu lekarza orzecznika ZUS w kwestiach określonych w art. 14 ust. 1 pkt 1-5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a zatem dotyczących oceny niezdolności do pracy, jej stopnia oraz ustalenia daty powstania niezdolności do pracy, trwałości lub przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz celowości przekwalifikowania zawodowego itp. Istotą postępowania toczącego się przed organem rentowym w zakresie orzecznictwa lekarskiego dla celów ustalenia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy jest wyjaśnienie wszystkich zagadnień medycznych związanych z potocznie rozumianą niezdolnością do pracy, włączając w to datę powstania tej niezdolności. Jeśli zatem ubezpieczony, wobec którego wydano orzeczenie lekarskie, nie wnosi sprzeciwu do komisji lekarskiej ZUS pomimo tego, że data powstania tej niezdolności w jego ocenie nie jest prawidłowa, to traci możliwość kwestionowania okoliczności dotyczących stanu swojego zdrowia w stadium postępowania sądowego, wszczętego wskutek odwołania od decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania świadczenia rentowego. W niniejszym postępowaniu, wobec niespornego faktu niezłożenia sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS, proces ustalania okoliczności dotyczących stopnia upośledzenia sprawności organizmu skarżącej, w tym daty powstania niezdolności do pracy, został zakończony na etapie postępowania administracyjnego toczącego się przed organem rentowym i nie odżywa w wyniku wniesienia odwołania od niekorzystnej dla niej decyzji, w którym poza kwestiami odnoszącymi się do stanu zdrowia podniesiono zarzut naruszenia prawa materialnego, to jest art. 61 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 887). Przywołanie w odwołaniu zarzutu obrazy norm materialno – prawnych odnosi ten tylko skutek, że wyklucza podjęcie przez Sąd decyzji o odrzuceniu odwołania jako opartego wyłącznie na zarzutach podważających jedynie orzeczenie lekarza orzecznika ZUS. Jeżeli bowiem ubezpieczony w odwołaniu poza zarzutami skierowanymi przeciwko orzeczeniu lekarza orzecznika ZUS wskaże innego rodzaju uchybienia Sąd nie może odrzucić odwołania i przystępuje do jego merytorycznego rozpoznania, ale z pominięciem ustalonej już niekwestionowanym orzeczeniu lekarza orzecznika kwestii niezdolności do pracy. W tego rodzaju sytuacji procesowej nie odżywa możliwość weryfikacji orzeczenia lekarza orzecznika ZUS, lecz rozpoznanie sprawy obejmuje pozostałe przesłanki (nie dotyczące stanu zdrowia) nabycia prawa do świadczenia rentowego, w szczególności przesłanki uregulowane w przywołanym w odwołaniu art. 61 ww. ustawy. W niniejszym postępowaniu Sąd nie dysponuje możliwością ustalenia wcześniejszej niż przyjęta przez lekarza orzecznika ZUS daty powstania niezdolności do pracy wnioskodawczyni. W konsekwencji dopuszczenie przez Sąd pierwszej instancji dowodu z opinii biegłych lekarzy było zbędne. Wprawdzie treść odwołania od zaskarżonej w przedmiotowym procesie decyzji organu rentowego świadczy o tym, że wnioskodawczyni nie kwestionowała wyłącznie orzeczenia lekarza orzecznika, co umożliwiło nadanie sprawie biegu (zamiast odrzucenia odwołania), niemniej jednak niedopuszczalne jest czynienie w rozpatrywanej sprawie ustaleń faktycznych dotyczących przesłanek zdrowotnych nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, kolidujących z ustaleniami lekarza orzecznika ZUS. Przeprowadzone przez Sąd Okręgowy w niniejszym procesie postępowanie dowodowe, choć nie było potrzebne, doprowadziło do wniosków odpowiadających konkluzjom lekarza orzecznika ZUS w przedmiocie stopnia występującej u skarżącej niezdolności do pracy, jak również momentu powstania tej niezdolności. Podsumowując należy przyjąć, że wnioskodawczyni jest osobą częściowo niezdolną do pracy od dnia 3 kwietnia 2013 r. i kwestionowanie tej okoliczności w postępowaniu sądowym zainicjowanym odwołaniem od decyzji organu rentowego jest niedopuszczalne, ze względu na niewniesienie sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika ZUS. W tym kontekście zarzuty apelacji dotyczące naruszenia art. 233 § 1 i 2 k.p.c. w zakresie dowodów, które miałyby znaczenie dla oceny przez Sąd kwestii niezdolności do pracy, nie mogą doprowadzić do zmiany zaskarżonego wyroku.

W dalszej części rozważań należy się odnieść do zarzutu naruszenia art. 61 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który został podniesiony zarówno w odwołaniu od decyzji organu rentowego, jak również w skardze apelacyjnej od wyroku Sądu pierwszej instancji. Zgodnie z treścią tego przepisu, prawo do renty, które ustało z powodu ustąpienia niezdolności do pracy, podlega przywróceniu, jeżeli w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty ubezpieczony ponownie stał się niezdolny do pracy. Treść tego unormowania nie wzbudza jakichkolwiek wątpliwości interpretacyjnych, a jego wykładnia prowadzi do jednoznacznego wniosku, iż warunkiem przywrócenia świadczenia rentowego jest ponowne powstanie niezdolności do pracy przed upływem 18 miesięcy od ustania prawa do poprzednio

pobieranego świadczenia rentowego. Chybione są zatem wywody skarżącej, iż ów 18 miesięczny termin winien być liczony od daty wydania wyroku sądowego prawomocnie rozstrzygającego o odmowie prawa do świadczenia rentowego. W świetle cytowanej wyżej regulacji początek biegu 18 – miesięcznego terminu stanowi ustanie prawa do renty, co w przypadku renty okresowej następuje wraz z upływem okresu, na który przyznane zostało świadczenie rentowe. W realiach rozpoznawanej sprawy prawo do ostatnio pobieranego przez wnioskodawczynię świadczenia rentowego ustało 28 sierpnia 2010 r., a nie w dacie wydania przez Sąd drugiej instancji wyroku z dnia 28 maja 2013 r., oddalającego apelację od wyroku Sądu pierwszej instancji utrzymującego w mocy decyzję organu rentowego z dnia 24 listopada 2010 r. o odmowie prawa do renty. Odmienne zapatrywanie apelującej jest nieuzasadnione. W konsekwencji, skoro niezdolność do pracy wnioskodawczyni powstała w kwietniu 2013 r. (co zostało przesądzone orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS), czyli po upływie 18 miesięcy od ustania prawa do poprzednio pobieranej renty (28 sierpnia 2010 r.), to brak jest podstaw do przywrócenia prawa do świadczenia rentowego w trybie art. 61 ww. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W związku z powyższym Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok, choć zapadł po zbędnie przeprowadzonym postępowaniu dowodowym, jest prawidłowy. Sąd Okręgowy, podtrzymując decyzję organu rentowego odmawiającą skarżącej przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy, nie dopuścił się naruszenia wskazanych w apelacji przepisów materialno – prawnych, w szczególności art. 61 powołanej wyżej ustawy. Sformułowane w apelacji zarzuty są bezzasadne i w żadnej mierze nie dyskredytują trafności zaskarżonego rozstrzygnięcia.

W tym stanie rzeczy, Sąd drugiej instancji oddalił apelację, orzekając na zasadzie art. 385 k.p.c.

Krzysztof Hejsoz Dariusz Płaczek Grażyna Wiśniewska